

Giraffentaal

Giraffentaal is een project gebaseerd op het model van geweldloze communicatie van Marshall Rosenberg. Daarbij gaat het erom dat leerkrachten, ouders en kinderen zich oprecht uitdrukken, zodat ze beschrijven wat ze gezien of gehoord hebben, over hun gevoelens en behoeften praten, om uiteindelijk een concreet en helder verzoek te uiten.

Met deze taal leren de kinderen een zelfbewuste en waarderende omgang met zichzelf en anderen. Door het model te doorlopen en volwassenen na te bootsen groeien hun vaardigheden om in stress en conflictsituaties verbindend te communiceren. Ze worden in hun gevoelens en behoeften door de leerkrachten en ouders gehoord en begrepen en worden ondersteund om zich oprecht uit te drukken. Ze leren om empathisch naar zichzelf en andere kinderen te luisteren en leren dat ook leerkrachten en ouders gevoelens en behoeften hebben, die aandacht willen. Het project heeft vaak als resultaat dat de taalbeheersing en het invoelingsvermogen groeien.

Indirect leren de kinderen van de leerkrachten en hun ouders. Kinderen leren door nabootsing, door zelf gehoord en begrepen te worden.

De directe toegang tot geweldloze communicatie die er nu ligt is een project voor kinderen van 4 tot ongeveer 8 jaar. Het project start met een verhaal. Een babygiraf komt in de klas en leert – met hulp van de kinderen – zich als een giraf uit te drukken, in waarnemen, voelen, nodig hebben en verzoek. De ‘giraffentaal’ leren ze dan in de tijd van de verdieping volgend op het verhaal.

Hieronder volgt meer informatie over het project giraffentaal. Met aan het eind een evaluatie van een pilot die in het voorjaar van 2010 heeft gedraaid en verdere aanbevelingen.

A. Stappen en elementen project

Het project zelf is opgezet als volgt:

- Introductietraining geweldloze communicatie leerkrachten
- Overleg leerkrachten Informatie vormgeven project, vertaalslag klassen
- Informatieavond en seminar of workshop voor ouders
- Het project de introductie van giraffentaal in fase 1
- Verdiepingsfase, een giraffenhoek en verdieping in de verschillende onderdelen.
- Ondersteuning van de leerkrachten door ervaren trainers in het model.

1. introductietraining leerkrachten

Het project start met een introductietraining voor leerkrachten, zodat deze vertrouwd raken met geweldloze communicatie. De leerkrachten leren zo alle benodigde vaardigheden, zodat ze zelf een begrip van giraffentaal hebben en aan de kinderen door kunnen geven. Het project zelf geeft de leerkrachten de gelegenheid om praktijkervaring met de kinderen op te doen.

2. informatie vormgeven project

Bij een volgende ontmoeting informeren we het personeel over de geplande vormgeving van het project en maken een concrete vertaalslag voor in de klas.

3. betrokkenheid ouders

Het project streeft er naar ouders in dit proces mee te nemen, vanuit saamhorigheid in de gezamenlijke zorg rondom het kind.

Voor de ouders is er een informatieavond over geweldloze communicatie met kinderen, en over het project zelf. Verder is er een workshop geweldloze communicatie die ouders kunnen volgen. Dit met als doel om de ouders bij het proces te betrekken en een verdieping te bereiken in de uitwisseling met andere ouders en leerkrachten. Via school kunnen geïnteresseerde ouders boeken lezen om zich te verdiepen.

4. *Introductie fase 1 project*

Het introduceren van de giraffenbaby tot de komst van de giraffenmoeder kan in een tijdsbestek van 1 tot 2 weken en kan worden aangepast aan de wensen en situatie van de kleuterklas.

5. *De verdiepingsfase*

De verdiepingsfase heeft geen tijdslimiet. Deze verdieping heeft als doel de giraffentaal te leren en in de omgang met elkaar te integreren, aangepast aan ieders individuele ontwikkeling en tempo en de werkstijl van de kleuterschool.

6. *Ondersteuning*

De leerkrachten zetten het project zelf neer in de klassen, vanuit de behoefte aan veiligheid en continuïteit voor de kinderen. De leerkrachten hebben de competenties om af te stemmen op het niveau van de kinderen, om passende oefeningen, spelletjes, liedjes, etc. uit te kiezen of zelf te ontwikkelen en te integreren.

Zowel tijdens de introductie als bij de verdiepingsfase is er ondersteuning, door het bespreken van vragen en ervaringen, oefenen met rollenspelen moeilijke situaties of hulp bij de vertaling van situaties in geweldloze communicatie.

B. Het project zelf

Eerste fase

Het verhaal van de babygiraf in de klas bestaat uit 5 delen van 30 – 45 minuten. In de klas wordt een babygiraf geïntroduceerd, die op zoek is naar zijn moeder. Hij leert om zich als een giraf uit te drukken. Met de babygiraf als ondersteuning ontdekken de kinderen wat een waarneming, gevoel, behoefte en verzoek is. Als de moeder uiteindelijk op dag 5 in de klas komt, vertelt ze over haar droom over giraffentaal: waarin kinderen hebben geleerd te vertellen wat ze zelf nodig hebben en om te luisteren en begrijpen wat anderen nodig hebben. Ze zoeken naar oplossingen zodat iedereen tevreden is en het goed gaat met iedereen.

Dag 1	De babygiraf is verdwaald	Waarnemingen
Dag 2	Hoe voelt de babygiraf zich?	Gevoelens
Dag 3	Wat heeft de babygiraf nodig?	Behoeften
Dag 4	Welk verzoek heeft de kleine giraf aan ons?	Verzoek
Dag 5	De mamagiraf komt en wij vieren een feest	Giraffentaal

Tweede fase

De mama van de giraf heeft een droom:

'In mijn droom hebben kinderen op de kleuterschool geleerd te vertellen wat ze zelf nodig hebben en geleerd om te luisteren en te begrijpen wat de ander nodig heeft. Ze zoeken dan samen naar oplossingen, zodat iedereen tevreden is, zodat het goed gaat met iedereen. Dat noemen we giraffentaal.'

De kinderen wordt gevraagd of ze daaraan bij willen dragen aan die droom. Dat betekent meteen het vervolg van het project. Mama en babygiraf blijven, er komt een giraffenhoek, giraffenoeren en een handpop. Er zijn boekjes, spelletjes en liedjes waarmee verdieping gegeven kan worden aan waarnemen, voelen, behoeften en verzoek, al naar gelang de wens van de kinderen. Ze kunnen samen met de juf oefenen in giraffentaal bij onderlinge conflicten.

In de weken na de introductie leren en beleven kinderen samen de giraffentaal. De leerkrachten brengen een verdieping aan in de thema's door een terugblik op empathie, bemiddeling bij conflictsituaties, overleg en samenwerking in de klassen. Het project sluit af met een feest, waaraan de giraffen deelnemen en met de kinderen samen - eventueel ook met de ouders – een feestje vieren.

Evaluatie pilot project giraffentaal

In het voorjaar van 2010 hebben we op 2 scholen in Nederland (De Zwaneridder in Wageningen en openbare school Het Festival in Zwolle) een pilot gedraaid. Daaruit kwamen de volgende conclusies.

Op het Festival in Zwolle is de pilot geslaagd. Het project heeft gedraaid in groep 1 en 2. De juf vond het project (met de duidelijke beschrijving) prima uit te voeren en heeft er haar eigen woorden aangegeven. Zij vindt het een voorwaarde voor het slagen van het project, dat je zelf enthousiast bent en feeling hebt met en je verdiept in geweldloze communicatie. De meerwaarde zit voor haar in de verdiepingfase, waarbij ze het belangrijk vindt om goede materialen te hebben en ook geldt om deze materialen aan te schaffen (boeken, liedjes e.d.) Het heeft meerwaarde om contact te hebben met collega's.

Op de vrije school in Wageningen heeft het project in 2 kleuterklassen gedraaid en waren er vier juffen betrokken. De juffen vonden het project moeilijk in te passen in het dagprogramma van de kleuters op een vrije school en daarom gaan ze niet op deze manier door. Wel hebben ze handvatten gekregen om zelf meer in te gaan op gevoelens en behoeften van de kinderen en dit ook te benoemen bij conflicten. Geweldloze communicatie sluit goed aan bij de uitgangspunten van het antroposofisch onderwijs. De ouders waren ook enthousiast en hopen op voortgang van dit project. Op school vinden geregeld workshops plaats rondom verbindende communicatie (met kinderen) .

Conclusie

Ons ideaal is dat leerkrachten en ouders bekendheid krijgen met deze vorm van communiceren. Waarbij ze met mededogen naar zichzelf en anderen kunnen kijken. Vanuit verbinding met zichzelf, wat er in hen leeft aan gevoelens en behoeften, kunnen ze ook kinderen ondersteunen om zich te verbinden met zichzelf, te leren uiten wat in hen leeft, omgaan met negatieve gevoelens, inleven in de gevoelens van anderen, creatief oplossingen verzinnen met elkaar vanuit deze verbinding in het onderlinge contact.

Dit project is te vertalen naar alle soorten onderwijs, en naar alle klassen van de basisschool, door het om te zetten naar het ontwikkelings- en didactische niveau van de kinderen van die leeftijd. De eigenheid per project komt tot uiting in de manier waarop de afzonderlijke elementen ingezet worden, welke spelletjes, liedjes en verhalen etc. worden gebruikt en welke materialen daarbij worden gebruikt.

Margreet Strijker en Esther van Eersel zijn bezig met het opzetten van en verzamelen van een archief van allerlei oefeningen, verhalen, liedjes e.d. rondom de verschillende thema's van het model van geweldloze communicatie: waarnemen, voelen, behoefte, verzoek en als extra toevoeging mededogen. Hier hopen we dit najaar klaar mee te zijn. Voor informatie hierover kun je contact

opnemen met e.vaneersel@hetnet.nl. Meer informatie rondom trainingen op scholen kunt u vinden op www.stichtingdekleinegiraf.nl.